

BERNAT JOAN I MARÍ

Memoràndum i oficialitat

Els estats de la Unió Europea, quan es produïa el procés de redacció del Tractat Constitucional europeu, van procedir a fer-hi constar les llengües que reconeixen com a pròpies com a llengües oficials. Aquestes llengües gaudeixen de la condició d'oficials independentment de qualsevol condicionant, si són oficials dels estats i aquests les requereixen com a oficials de la Unió. Així, llengües amb molts parlants com l'anglès, l'alemany, el francès o l'espanyol tenen aquest estatus al mateix nivell que altres de menys esteses, com ara el letó, el lituà, l'eslovè o el maltès. Una llengua parlada, per exemple, per la mateixa quantitat d'europeus que resideixen actualment a Palma, capital de les illes Balears, és oficial de la Unió Europea.

Són totes aquestes circumstàncies les que fan que la llengua catalana constitueixi, com ja hem repetit a tort i a dret, l'anomalia jurídica —des d'un punt de vista de la política lingüística— més gran de la Unió Europea: no hi ha cap altra llengua amb una tradició literària i cultural de segles i amb nou milions de parlants, amb un territori habitat per prop de dotze milions de persones, que no sigui oficial de la Unió. Aquesta anormalitat ens deixa en evidència a nosaltres (cap comunitat tan nombrosa, amb una tradició tan rica i tan clarament visible com la nostra no es troba en la penosa situació en què ens trobam nosaltres), però també deixa en evidència l'estat espanyol, perquè tampoc no hi ha cap estat que, comptant amb una llengua amb aquestes característiques, no la faci plenament oficial de la UE. I cap vol dir exactament cap, o siga, el mínim estadístic possible.

La solució digna per al reconeixement del català a la Unió Europea era la plena oficialització de la llengua catalana. Com fan els països normals. El moment de l'oficialització hauria estat en bastir el Tractat, dins la llista de llengües oficials. Perquè això fos possible, lògic i raonable, ai las!, se suposa que l'estat espanyol hauria d'haver reconegut el català com a llengua oficial de l'estat. No sent el català oficial de l'estat, hauria resultat força estrany que Espanya en demanés l'oficialitat a Europa. Per a Esquerra Republicana, doncs, la condició normal hauria estat la del català com a llengua oficial de la Unió Europea, al mateix nivell de totes les que hem esmentat anteriorment.

Aquesta normalitat no ha estat assumida per l'estat espanyol, que ha optat per presentar un memoràndum que crea "una altra categoria de llengües", en termes usats per les autoritats es-

panyoles. Aquest concepte ens torna a menar a la idea que sembla com si els catalans, valencians i balears no poguéssim entrar a les institucions més que per la porta de darrere. No tenim un comitè olímpic en les condicions que el tenen tots els països, ni comptam amb oficialitat ni presència institucional directa a Europa, ni se'ns reconeixen les seleccions nacionals...

Però el nostre país, els nostres països, tampoc no ha seguit el mètode normal, que és dotar-se d'un estat propi.

Tendrem, doncs, llengües oficials (és a dir, les que es poden usar amb tota normalitat en el marc de la Unió Europea), llengües no oficials (reduïdes a les consideracions, com a molt, del Bureau de Llengües Minoritàries), i "una altra categoria de llengües", que, ja ho veis!, seran el català, el basc i el gallec (en el seu vessant no portuguès, per entendre'ns). Aquesta tercera categoria permetrà que els ciutadans s'adrecin a les institucions europees i que rebin una resposta en la pròpia llengua, formar part del programa Lingua (important, perquè hi ha milions d'euros de pressupost, fins ara reservat només a les llengües plenament oficials), i els eurodiputats, si avisen amb quinze dies d'antelació, també s'hi podran expressar als plens. He

de confessar que no hauria pogut dir ni un mot en català, fins ara, seguint aquesta regla, perquè mai no he fet una intervenció que tengués exactament prevista quinze dies abans.

Comptant que aquests "serrells" constitueixen la part positiva del memoràndum, caldrà considerar-ne dues més de fonamentals, ambdues, negatives: la primera, que no es tradueix tot el cabal legislatiu comunitari al català, sinó que només s'hi tradueix la part que fa referència a la legislació que pot afectar les comunitats mal anomenades autònomes. Així mateix, hi hem de catalogar el tema de la creació d'"una altra categoria de llengües", mentre que nosaltres, senzillament, preteníem entrar a la categoria de les oficials.

El que no sé exactament com catalogar és la giragonsa usada per anomenar la nostra llengua. Es fa referència a la llengua "anomenada català a Catalunya i les Balears i valencià a la Comunitat Valenciana". Marededéusenyor! Com si els belgues i els holandesos haguessin proposat com a nom per a la seua llengua "l'anomenada *dutch* a Holanda, flamenc a Bèlgica i neerlandès en terminologia internacional...". El neerlandès, com tothom sap, es diu, senzillament, neerlandès.

